

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáckové ve věci

žalobkyně:

X, narozená X
státní příslušnost X
bytem X
zastoupena advokátem Mgr. Markem Eichlerem
sídlem Stanislava Kostky Neumanna 2052/0, 407 47 Varnsdorf

proti

žalovanému:

Ministerstvo zahraničních věcí
sídlem Loretánské náměstí 101/5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 3. 2021, č. j. 101480-3/2021-OPL

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení napadeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil usnesení Velvyslanectví České republiky v X (dále jen „zastupitelský úřad“) ze dne 18. 11. 2020 č. j. 2549-2/2020-HANOKO, jímž byla zamítnuta žádost o upuštění od osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a současně bylo řízení o pobytové žádosti zastaveno.

II.

Obsah žaloby a související vyjádření

2. Žalobkyně ve své žalobě předně namítá, že žalovaný se nevypořádal s jejími námitkami dostatečným a přezkoumatelným způsobem, a nesouhlasí se závěrem, že by v jejím případě nebylo na místě využití institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.
3. Domnívá se, že její případ je specifický v tom, že se jí podařilo získat termín pro podání žádosti, ale s ohledem na objektivní okolnosti jí bylo jeho využití znemožněno. Poukazuje na to, že sám žalovaný uvádí, že se jedná o objektivní omezení, nicméně nedochází k závěru, že by tato situace představovala odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Vysvětluje, že si sjednala termín pro podání žádosti, ale v důsledku vypuknutí celosvětové pandemie covid-19 došlo k omezení, respektive znemožnění jejího vycestování do země původu. Rozporuje, že by vyčkávala vypuknutí světové pandemie a snažila se ji využít ve svůj prospěch nebo že by na území ČR pobývala od roku 2005 nelegálně, když zde pobývala na základě fikce pobytu, a to až do 6. června 2020, k čemuž dokládá kopii tzv. překlenovacího štítku. Termín pro podání žádosti si sjednala již dne 29. 5. 2020, tedy v době, kdy se na území ČR nacházela na základě fikce pobytu.
4. Žalobkyně dále zdůrazňuje, že zastupitelský úřad jí nejprve umožnil termín podání žádosti opakovaně posunout, neboť sám seznal, že do země původu se žalobkyně nemá jak dostavit. Po třech měsících, kdy se situace nezlepšovala, žalobkyně po předchozí domluvě s pracovníci zastupitelského úřadu požádala o upuštění od osobního podání žádosti. Žalobkyně trvá na tom, že neexistence leteckého spojení a vypuknutí celosvětové pandemie je možné podřadit pod důvody na vůli nezávislé.
5. V době podání žádosti i odvolání dle tvrzení žalobkyně objektivně neexistovaly běžné komerční lety do země původu. Žalobkyně měla za to, že pracovníci zastupitelského úřadu jsou s popsanou situací obeznámeni a že není nutné tuto obecně známou skutečnost prokazovat. Dále vysvětluje, že na území X byly v době rozhodné pro posouzení žádosti vpouštěny jen repatriční lety, kterých nebylo mnoho a jejichž cena začínala na 2 500 až 3 000 EUR. Po příletu pak musel cestující nastoupit do povinné karantény ve vojenském zařízení, kde musel hradit za každý ze 14 povinných dnů částku 2 100 000 X. Žalobkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

poukazuje na to, že nedisponuje pobytovým oprávněním, a proto nemohla využít lety z jiných evropských zemí. K letu dne 21. 11. 2020 žalobkyně uvádí, že usnesení zastupitelského úřadu, kterým byla zamítnuta její žádost o upuštění od povinnosti osobního podání, bylo doručeno jejímu právnímu zástupci dne 19. 11. 2021 a v tak krátkém čase již nebylo možné zajistit repatriční let a další repatriční lety z území ČR již nebyly. Nadto žalobkyně dodává, že repatriční lety jsou velice nákladné a takový výdaj by fatálně zatížil její rodinný rozpočet. Uzavírá, že objektivně neměla možnost se do země původu dostat. Dle názoru žalobkyně nic nebrání tomu, aby se dostavila k ústnímu jednání či výsledku přímo na pracoviště Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „MV OAMP“) na území ČR, kterému nic nebrání ověřit totožnost, motivaci, osobní a další poměry žalobkyně, když tyto údaje v jejím případě zná, respektive tato zjištění může bez problémů v případě potřeby doplnit.

6. Žalobkyně trvá na tom, že rozhodnutí je nepřiměřené s ohledem na dopady do rodinného a soukromého života, a to nejen jí, ale především jejího manžela a nezletilých dětí, kteří mají na území ČR povolen trvalý pobyt. Dle názoru žalobkyně je nepřiměřené žádat, aby čekala na uklidnění pandemické situace a obnovení běžného leteckého spojení. Nadto považuje v současné situaci cestu přes půl světa toliko za podáním žádosti zdravotním rizikem. Poukazuje také na to, že MV OAMP zpravidla nedodržuje lhůty pro vydání rozhodnutí a je zde důvodná obava, že zákonnou lhůtu 270 dní na vydání rozhodnutí nebude s to dodržet a dojde tak k dlouhému odloučení žalobkyně od manžela a nezletilých dětí, které plní povinnou školní docházku, a odcestovat proto nemohou.
7. Žalobkyně odkazuje na čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte a také na skutečnost, že judikatura Nejvyššího správního soudu i Evropského soudu pro lidská práva v imigračních věcech staví do popředí nejlepší zájem dítěte a při posouzení přiměřenosti rozhodnutí klade důraz na posouzení konkrétních dopadů rozhodnutí na život nezletilého dítěte. V té souvislosti žalobkyně odkazuje na rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2020 č. j. 5 Azs 383/2019-40, rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2020 č. j. 5 Azs 404/2019-28, rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2020 č. j. 5 Azs 94/2019-33 a rozsudek ze dne 27. 3. 2020 č. j. 5 Azs 347/2019-33. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva žalobkyně poukazuje na případ Jeunesse proti Nizozemsku č. 12738/10.
8. Žalobkyně uvádí, že v projednávaném případě se zastupitelský úřad omezil na tvrzení, že rozhodnutí sice bude představovat zásah do rodinného a soukromého života žalobkyně a jejích rodinných příslušníků, ale půjde o zásah přiměřený na dobu nezbytně nutnou, a identicky argumentoval i žalovaný. S tím žalobkyně nesouhlasí a uvádí, že jsou na ni děti fixované a že otec není schopen sám péči o děti zvládnout, a to navíc v době, kdy probíhá výuka v domácím prostředí.
9. Důležité je dle názoru žalobkyně také to, že zastupitelský úřad má pouze funkci administrativní, má za úkol žádost převzít, zkontrolovat, zda obsahuje veškeré náležitosti, a následně celou žádost posílá do ČR ministerstvu vnitra, které o ní teprve meritorně rozhoduje, případně na žádost ministerstva vnitra provést výslech účastníků řízení. V projednávaném případě tak požadavek cesty žalobkyně na zastupitelský úřad pozbývá smyslu, když žalobkyně s rodinou pobývá na území ČR a zdejší správní orgány již několikrát prováděly zevrubné posouzení konkrétních skutkových okolností života žalobkyně. Žalobkyni proto není zřejmé, v čem převažuje zájem na osobním podání žádosti, resp. v čem je tento postup nezbytný v demokratické společnosti a nutný

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

z jednoho z taxativně uvedených důvodů v čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

10. V návaznosti na výše uvedené žalobkyně vznáší námitku přepjatého formalismu a uvádí, že takový právní formalismus je konstantně judikaturou označován za nezákonný a v příkrém rozporu s ústavními principy demokratického právního státu, což opakovaně judikoval i Ústavní soud (např. nález sp. zn. Pl. ÚS 21/96 nebo sp. zn. 19/98).
11. Žalobkyně navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení.
12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě shrnuje dosavadní průběh řízení a uvádí, že žaloba není důvodná. Předeseílá, že jádrem sporu je posouzení toho, zda případ žalobkyně představuje odůvodněný případ, pro který by bylo na místě upustit od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, či nikoliv.
13. K argumentaci žalobkyně, že by bylo na místě upustit od osobního podání žádosti z důvodu tvrzeného zásahu do soukromého a rodinného života jí a jejích nezletilých dětí, žalovaný odkazuje na řádné odůvodnění zastupitelského úřadu v jeho rozhodnutí a zdůrazňuje, že žalobkyně v odvolání netvrdila a nedoložila žádné nové skutečnosti, které by naznačovaly, že závěr zastupitelského úřadu není správný, a proto se žalovaný po přezkoumání správního spisu s názorem zastupitelského úřadu ztotožnil. Žalovaný rozporuje odkaz na rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2020 č. j. 5 Azs 383/2019-40, když v případě žalobkyně zde není hrozba přesídlení celé rodiny zpět do země původu, ale je zákonnou povinností žalobkyně vycestovat za účelem osobního podání žádosti, a tato povinnost nemá za následek dlouhodobé a trvalé odloučení rodiny. V té souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2018 č. j. 1 Azs 296/2018-35. Obdobně žalovaný odmítá také odkazy na rozsudky NSS ze dne 16. 3. 2020 č. j. 5 Azs 404/2019-28, ze dne 17. 4. 2020 č. j. 5 Azs 94/2019-33 a ze dne 27. 3. 2020 č. j. 5 Azs/347/2019-33, které dle jeho názoru nejsou v projednávané věci příléhavé. Rovněž žalobkyní odkazovaný rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci Jeunesse proti Nizozemsku ze dne 3. 10. 2014 č. 12738/10 se dle názoru žalovaného týká skutkově zcela odlišného řízení o povolení k pobytu.
14. K žalobkyní tvrzenému judikатурnímu důrazu stavět v imigračních věcech do popředí nejlepší zájem dítěte žalovaný odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021 sp. zn. II. ÚS 1276/20. Nadto žalovaný poukazuje na to, že starší z nezletilých dětí žalobkyně již nepochybně neplní povinnou školní docházku, neboť dochází na střední školu.
15. Pokud má žalobkyně za to, že bylo na místě upustit od osobního podání žádosti z důvodu, že objektivní okolnosti způsobené pandemií onemocnění covid-19 zapříčinily nemožnost osobního podání žádosti, pak žalovaný uvádí, že se ztotožnil s názorem zastupitelského úřadu, který překážky žalobkyně vyhodnotil jako dočasné. K tomu žalovaný dodává, že objektivní překážka na straně zastupitelského úřadu jakožto odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců musí představovat překážku podání žádosti, která má za následek, že osobní podání žádosti je dlouhodobě nemožné nebo zvláště obtížné. Omezení leteckého spojení v souvislosti s protipandemickými opatřeními žalovaný vyhodnotil za objektivní omezení, které dopadá na všechny cestující osoby, které však nezpůsobuje nemožnost podání žádosti, ale pouze ztížení jejího podání. Nadto vzal žalovaný v potaz, že žalobkyně na území ČR od roku 2005 pobývá bez platného pobytového oprávnění a měla tak přes 15 let na to, aby si uspořádala své pobytové

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

oprávnění v době, kdy letecké spojení mezi ČR a X nebylo z důvodu pandemie onemocnění covid-19 omezeno. Žalovaný proto konstatuje, že v případě, žalobkyně nepředstavuje dočasný výpadek leteckého spojení takovou dlouhodobou překážku, pro kterou by bylo na místě upustit od povinnosti osobního podání žádosti.

16. Žalovaný poukazuje také na to, že žalobkyně ani netvrdila, že by se pokusila vycestovat na území X prostřednictvím repatričních či komerčních letů, ani takový pokus nedoložila. Navíc byl dne 21. 11. 2021 vypraven repatriční let přímo z Prahy a o objektivní neexistenci leteckého spojení tedy nelze hovořit. K námitce žalobkyně, že jí bylo napadené rozhodnutí doručeno dne 19. 11. 2021 a měla tak nedostatečný časový prostor k využití repatričního letu, žalovaný uvádí, že upuštění od povinnosti osobního podání žádosti je zpravidla výjimkou a na kladné vyřízení žádosti nelze spoléhat. Žalovanému také není zřejmé, z čeho žalobkyně dovozuje, že měl zastupitelský úřad být obeznámen s objektivní neexistencí leteckého spojení, natož že se jedná o obecně známou skutečnost, kterou není třeba dokazovat.
17. K námitkám žalobkyně týkajícím se vysokých nákladů na repatriční let a následný pobyt v karanténě žalovaný uvádí, že žalobkyně tyto tvrzené skutečnosti nijak nedoložila. Podle informací známých žalovanému z vlastní úřední činnosti se dle médií částka za letenku v repatričním letu pohybuje kolem 1 600 EUR. Po příletu si X občané rovněž hradí ubytování a jídlo v centralizovaných karanténních zařízeních v ceně 120 000 X (cca 120 Kč) na den, movitější občané mohou na vlastní náklady absolvovat karanténu v hotelech k tomu účelu vymezených. Žalovaný proto uzavírá, že o extrémních nákladech na repatričních let, jak tvrdí žalobkyně, nelze hovořit.
18. K argumentaci žalobkyně, že by musela v zemi původu setrvat do vydání povolení, a to do 270 dnů, přičemž ministerstvo vnitra zpravidla překračuje lhůty pro vydání rozhodnutí, žalovaný uvádí, že toto tvrzení žalobkyně je spekulativní a ničím nepodložené. Navíc se týká úřední činnosti jiného orgánu, na jehož postup v jednotlivých řízeních nemá zastupitelský úřad ani žalovaný vliv. Toto tvrzení tak nepředstavuje důvod, který by měl žalobkyni bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě a pro který by případ žalobkyně mohl být považován za odůvodněný případ, pro který by bylo na místě upustit od povinnosti osobního podání žádosti. V té souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2020 č. j. 8 Azs 351/2018-50, ve kterém NSS potvrdil, že trvání na splnění podmínky osobního podání žádosti sleduje zcela legitimní účel. Žalovaný dále nesouhlasí s argumentací žalobkyně, kterou zdůrazňuje účel a smysl požadovaného vycestování s tím, že v upuštění od povinnosti osobního podání žádosti žalobkyně spatřuje toliko uvolnění požadavku formy podání žádosti. Uvádí, že forma podání žádosti je stanovena přímo zákonem a nejde tedy o skutečnost, která je pro danou věc relevantní, a zastupitelský úřad se jí při posuzování důvodnosti žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nezabývá.
19. K namítanému přepjatému formalismu odkazuje na rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2020 č. j. 8 Azs 351/2018-50 a uvádí, že předmětem posouzení důvodnosti žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání nemůže být smysluplnost osobního podání žádosti nebo formálnost takového postupu. S ohledem na to, že zastupitelský úřad i žalovaný řádně posoudili důvody, pro které se žalobkyně domnívala, že je na místě upustit od povinnosti osobního podání žádosti, a vyhodnotili je tak, že takové upuštění od povinnosti osobního podání žádosti na místě není, přičemž své úvahy řádně odůvodnili, nelze hovořit o odůvodnění zjevné nespravedlnosti, jak tvrdí žalobkyně.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

20. K tvrzení žalobkyně, že vycestování za účelem osobního podání žádosti představuje též zdravotní riziko, žalovaný uvádí, že již zastupitelský úřad se s tímto argumentem vypořádal, když uvedl, že rizika spojená s epidemií jsou eliminována nastavením pravidel bezpečného styku, povinným absolvováním testů a karantén apod., a žalobkyně se s tímto odůvodněním patrně spokojila, neboť v odvolání uvedla, že X je z hlediska pandemie koronaviru bezpečnou zemí. Žalovaný tak má za to, že tento žalobní bod není důvodný.
21. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl a rozhodl, že žádná ze stran nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

III.

Posouzení žaloby

22. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
23. Ve věci se dne 25. 4. 2022 konalo jednání, na kterém žalobkyně uvedla, že na podané žalobě trvá. Odkázala na písemné znění žaloby a zdůraznila, že nechtěla žádným způsobem zneužívat zákonnou podmínku pro upuštění od podání žádosti. Vysvětlila, že si původně sjednala termín na podání žádosti, ale protože byla z důvodu pandemie covid-19 ochromena letecká doprava do X, upustila od osobního podání. Žalobkyně nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že od roku 2005 pobývá na území České republiky nelegálně, když zde do června 2020 pobývala na základě tzv. překlenovacího štítu a až poté bylo zahájeno řízení o její povinnosti opustit území. Samotný neoprávněný pobyt žalobkyně tak trval pouze v rozmezí pár měsíců. K situaci v letecké dopravě žalobkyně zopakovala, že sice existovaly repatriční lety, ale ty byly vypravovány z jiných evropských států, a to až na jeden z Prahy. Do tohoto letu však bylo těžké se dostat, protože sloužil primárně k tomu, aby se domů dostali staří a nemocní, děti a další lidé, kteří zde již neměli žádné oprávnění, a nebylo tak možné do tohoto letu umístit žalobkyni, která je v produktivním věku. Tvrdila, že samotné přicestování do X bylo podmíněno souhlasem vlády, kdy však v současnosti je řada X úředníku stíhána za to, že docházelo ke kupčení s těmito souhlasy, a navíc je celková cena přicestování mnohem vyšší, než uvádí žalovaný. Žalobkyně shrnula, že zde byly objektivní překážky, které jí znemožňovaly podat žádost osobně. Má za to, že institut upuštění od osobního podání žádosti by měl být využit i v případě žalobkyně, která nemohla vycestovat, a s ohledem na to, že zde má rodinné vazby (manžela a dvě děti, o které se musí starat), považuje trvání na odcestování ze země pouze za účelem podání žádosti za znak přepjatého formalismu. Dodala, že splnila veškeré podmínky, připojila veškeré náležitosti k průvodnímu dopisu k žádosti a sjednala si termín, který byl později z důvodu pandemie zrušen. Žalobkyně se domnívá, že zastupitelskému úřadu nic nebránilo vyhovět její žádosti tak, jak běžně vyhovuje takovým žádostem v jiných případech (např. nezletilých dětí). Má za to, že žalobu jako takovou je nutné shledat důvodnou. Nadto dodala, že žalovaným zmíněný rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem není k případu žalobkyně přílehlavý.
24. Žalovaný odkázal na písemné znění svého vyjádření k žalobě a zdůraznil, že stěžejním bodem žaloby je posouzení, zda se jednalo o odůvodněný případ, respektive zda správní orgán vystoupil při svém rozhodování ze zákonných mezí. Žalovaný stran tvrzeného zásahu do rodinného života žalobkyně zohlednil konkrétní situaci, tedy že rodinu finančně

zajišťuje manžel žalobkyně, že starší dítě je téměř plnoleté a mladší, narozené v roce 2010, plní školní docházku. Dle názoru žalovaného v případě, kdy se v takové situaci o děti dočasně stará jen jeden z rodičů, není způsoben nepřiměřený zásah do rodinného života. Ze správního spisu navíc nevyplývá, že by žalobkyně doložila, že se její rodina nachází v natolik výjimečné situaci, aby nebylo možné dočasně zajistit péči o děti např. na komerční bázi a aby vycestování z důvodu podání žádosti bylo z rodinných důvodů nemožné či jí způsobovalo nepřiměřené obtíže. Žalovaný uvedl, že žalobkyně se nachází na území ČR od roku 2005 bez řádného povolení pobytu, a přesto došlo v tomto období k rozšíření jejího rodinného života, aniž by bylo možné vidět její účinnou snahu svou situaci řešit. Žalovaný má za to, že relevantní judikatura v takových případech i ve vyhoštění či zamítnutí žádosti o povolení k pobytu spatřuje rozpor s mezinárodním právem, resp. závazky vyplývajícími z čl. 8 Úmluvy, pouze výjimečně, což potvrzuje i rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 3. 10. 2014 ve věci *Jeunesse proti Nizozemsku*. Stejný závěr dle žalovaného platí tím spíše v procesní žádosti o upuštění od osobní podání žádosti. Žalovaný má dále za to, že institut upuštění od osobního podání by neměl sloužit k legalizaci nelegálního pobytu, když žalobkyně od roku 2020 nedisponuje žádným pobytovým oprávněním, a to ani fikcí. K probíhající pandemii žalovaný zdůraznil, že letecké spojení do X existovalo vždy, a to mimo jiné v podobě repatriačních letů. Podmínky uvedené žalobkyní nejsou ověřitelné, nicméně dle informací žalovaného byla cena letenek cca 30 000 Kč v ekonomické třídě, kdy se jednalo o přímý let z Prahy do X, který obvykle vůbec není provozován. Žalovaný zdůraznil, že pokud žalobkyně k podmínkám výběru uchazečů o repatriační lety uvedla, že se mohlo jednat mimo jiné o osoby, které nemají žádné oprávnění k pobytu, jedná se právě o případ žalobkyně. K tvrzenému potřebnému souhlasu vlády žalovaný uvedl, že dle jeho informací byl zápis do těchto letů podmíněn schválením Velvyslanectví X v Praze. Má za to, že cena repatriačních letů a pobytu v karanténě nedosahovala takové výše, aby se jednalo o extrémní zvýšení nákladů, kdy částka uvedená v jeho vyjádření k žalobě vyplývá z úřední činnosti žalovaného, který situaci průběžně monitoroval. Žalovaný shrnul, že sice došlo k objektivnímu omezení dostupnosti zastupitelského úřadu, nicméně dostupnost nebyla natolik ztížena, aby nebylo možné se do X dopravit a žádost podat. Současně se žalovaný v této věci zaměřil na to, že žalobkyně od roku 2005 pobývá na území ČR v nejisté pobytové situaci, měla tedy dostatek času do X vycestovat bez restrikcí a dočasný výpadek spojení proto nemůže představovat dlouhodobou překážku, která by měla za následek upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Žalovaný má za to, že nevystoupil z mantinelů správního uvážení a případ žalobkyně není natolik výjimečný, aby bylo nutné upustit od povinnosti osobního podání žádosti. Navrhl žalobu zamítnout.

25. Strany během jednání potvrdily, že je mezi nimi nesporné, že žalobkyně do 6. 6. 2020 na území České republiky pobývala legálně. Důkazní návrhy strany nevznesly.
26. Žaloba není důvodná.
27. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy.
28. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců, *žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*

29. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.
30. Podle § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podává cizinec na zastupitelském úřadu.
31. Podle § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců, v průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem může cizinec žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podat na území ministerstvu. Žádost nelze na území ministerstvu podat, pokud cizinec na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území po dobu kratší než 6 měsíců nebo na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání.
32. Soud předně uvádí, že v projednávané věci není předmětem přezkumu splnění zákonem stanovených podmínek pro vyhovění žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny, neboť tato otázka je součástí až meritorního posouzení žádosti. Rozhodnutí správních orgánů v projednávané věci je procesní povahy a zabývá se splněním podmínek pro podání předmětné žádosti.
33. Předmětem sporu byla otázka, zda žalobkyně splnila podmínky pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Soud při hodnocení oprávněnosti požadavku žalobkyně vycházel z konkrétní situace, ve které se žalobkyně v daný okamžik nacházela.
34. Zprvé soud zdůrazňuje, že mezi stranami není sporu o tom, že žalobkyně pobývala na území České republiky do 6. 6. 2020 na území České republiky legálně, a to od roku 2005 na základě tzv. fikce pobytu. Z této skutečnosti je nicméně zřejmé, že žalobkyně v období minimálně od roku 2005 do června 2020 pobývala na území ČR na základě nejistého povolení. V tomto období žalobkyně založila rodinu a z jejích tvrzení nevyplývá, že by ve zmíněném období podnikala konkrétní kroky k tomu, aby znovu získala povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR.
35. Zákon o pobytu cizinců v § 42a odst. 6 zakotvuje možnost podat žádost na území České republiky bez nutnosti vycestování do zahraničí a podání žádosti na zastupitelském úřadu, jak je obecně vyžadováno § 42a odst. 5 tohoto zákona. Podání žádosti na území ČR je možné za splnění podmínky, že žadatel žádost podává v průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem. Soud v té souvislosti konstatuje, že žalobkyně v žalobě ani žádném ze svých vyjádření netvrdí nic o důvodech, pro které nebyla její situace týkající se povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR vyřešena, nenamítá, že by správní orgány otálely s rozhodnutím, pouze uvádí, že v České republice pobývala na základě tzv. překlenovacího štítku, ale z jakého důvodu toto období trvalo od roku 2005 až do roku 2020, neuvádí.

V době, kdy žalobkyně žádala o upuštění od osobního podání žádosti, již nebylo možné § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců využít.

36. Osobní podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům představuje zákonem jednoznačně stanovenou formu podání. Legimititu zákonného zakotvení této povinnosti potvrdil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 52, když uvedl, že: „*Se žalobkyní nicméně nelze souhlasit, považuje-li samotné zákonné zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům, stejně jako žádosti o taxativně vymezená víza (§ 169 odst. 14 věta první, § 170 odst. 1 věta první zákona o pobytu cizinců), za nesouladné s ústavně zaručeným právem na to, domáhat se stanoveným postupem svého práva u správního orgánu (čl. 36 odst. 1, 2. alt. Listiny základních práv a svobod). Požadavek osobního kontaktu žadatele s odpovědnými úředníky České republiky je pro takovéto účely zcela logický a slouží k tomu, aby si Česká republika mohla právě takto ověřit zejména totožnost, motivaci, osobní a další poměry žadatele a na základě toho zvážit bezpečnostní rizika a jiné aspekty související s následným uvážením, zda žadateli má, anebo nemá být vyhověno. Zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti (§ 169 odst. 14 věta druhá, § 170 odst. 1 věta druhá), není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádosti o některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat.*“ Ve světle citované judikatury soud uzavírá, že požadavek na osobní podání žádosti není protiprávní či nepřiměřený a je zcela legitimní na něm trvat.
37. Z výše uvedeného je zjevné, že žalobkyně nesplnila podmínky pro možnost osobního podání žádosti na území České republiky dle § 42 a odst. 6 zákona o pobytu cizinců a jedinou další možností, jak nemuset odcestovat do X k osobnímu podání žádosti na zastupitelském úřadu, byla možnost požádat o upuštění od osobního podání žádosti dle § 169d odst. 5 zákona o pobytu cizinců.
38. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 9. 8. 2018 sp. zn. 9 Azs 213/2018-22 k možnosti upuštění od osobního podání žádosti uvedl, že: „*Při aplikaci § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců je nezbytné vyjasnit jeho obsah z hlediska možností, které se zastupitelskému úřadu nabízejí. Žalovaný i krajský soud akcentovaly, že posouzení, zda k upuštění od povinnosti osobního podání dojde, je věcí uvážení zastupitelského úřadu. V tomto ohledu dává Nejvyšší správní soud krajskému soudu i žalovanému za pravdu. Výraz může obecně znamenat, že s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný právní následek. Zákonem předvídaný následek nastává jen tehdy, jestliže to správní orgán uzná za vhodné, či potřebné; správnímu orgánu se zde dává možnost zvolit po zvážení daných okolností, zda zákonem předvídaný následek nastane. Správní uvážení však nesmí vést k nepodloženým rozhodnutím a nesmí vést k libovůli orgánů, které rozhodují ve správním řízení. Správní uvážení probíhá vždy v mezích stanovených ústavním pořádkem, příslušnou právní normou či podle základních zásad právních, jimiž je ovládáno rozhodování správních orgánů (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 31/08).*“
39. Soud k tomu dodává, že v zákoně uvedený „odůvodněný případ“ je tzv. neurčitý právní pojem, který není možné obsahově přesně vymezit a jeho aplikace závisí na individuálním posouzení každého případu. Správní orgán tak v tomto případě vyhodnocuje, zda konkrétní situace do rozsahu daného pojmu patří nebo nepatří. Kombinací správního uvážení s neurčitým pojmem tak zpravidla dochází k omezení diskreční pravomoci správního orgánu.

40. Podřazení konkrétního zjištěného skutkového stavu pod pojem „odůvodněný případ“ je v obecné rovině věcí výkladu neurčitěho pojmu a jeho aplikace na zjištěný skutkový stav, nikoliv předmětem správního uvážení (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 – 154). Úvahy žalovaného ohledně naplnění pojmu „odůvodněný případ“ je nutné podrobit plnému soudnímu přezkumu, protože správní uvážení se uplatňuje v jiné fázi rozhodovacího procesu, tedy až v případě, že je neurčitý právní pojem naplněn. Soud proto přezkoumával, zda rozhodnutí správních orgánů bylo vydáno v řádném procesu s vyloučením případné svévole při naplňování obsahu neurčitěho právního pojmu (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 9. 8. 2018 sp. zn. 9 Azs 213/2018-22). V tomto případě je tedy na místě zkoumat, zda Velvyslanectví České republiky v X (respektive žalovaný) řádně odůvodnilo naplnění neurčitěho právního pojmu, případně své následné správní uvážení, a nevybočilo přitom z jeho mezí či snad nejednalo z libovůle.
41. Žalobkyně jako stěžejní odůvodnění nemožnosti dostavit se do X k osobnímu podání žádosti uvádí nedostupné letecké spojení. Mezi stranami je nesporné, že letecké spojení mezi Českou republikou a X nebylo zcela přerušeno, ačkoliv si soud je vědom toho, že situace ohledně cestování mezi státy byla v době pandemie obtížná. Žádná ze stran nerozporuje, že mezi Českou republikou a X byl vypraven přímý repatriační let, přičemž je potřeba zdůraznit, že ani v běžném režimu přímé spojení mezi Prahou a X neexistuje. Nadto byly vypravovány další repatriační lety z okolních států. Pokud žalobkyně argumentuje tím, že do okolních států nemohla z důvodu absence pobytového oprávnění, pak soud zdůrazňuje, že tento problém nebyl způsoben probíhající pandemií, ale liknavostí žalobkyně, která své pobytové oprávnění neřešila včas.
42. Soud vzal v projednávaném případě za rozhodné, že žalobkyně se omezila pouze na rozsáhlá a podrobná tvrzení ohledně situace v letecké dopravě, nicméně nikdy netvrdila ani neprokázala, že by se vůbec pokusila do X vycestovat nebo že by vyvinula neúspěšnou snahu se repatriačních letů účastnit. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že cizinec musí doložit, že osobní podání žádosti lidsky důstojným způsobem v přiměřeném čase konkrétní podmínky neumožňovaly (např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 7 Azs 227/2016-36, č. 3603/2017 Sb. NSS.). Dle názoru zdejšího soudu jsou tyto závěry plně přenositelné i na nyní posuzovanou situaci, tedy tvrdí-li žalobkyně, že se jí nepodařilo dostat se do repatriačního letu, musí doložit, že se o odcestování jeho prostřednictvím alespoň pokoušela (např. že se marně pokoušela zajistit si letenku) a tyto snahy nevedly ke zdárnému výsledku. Nic takového ovšem žalobkyně neprokazovala ani ve správním řízení ani v řízení před soudem.
43. Za těchto okolností soudu nezbyvá než uzavřít, že žalobní námitky – aniž by bylo třeba výslovně reagovat na všechny jejich jednotlivosti – nemohou být úspěšné, neboli že napadené rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně nevybočilo z mezí výkladu neurčitěho právního pojmu a své závěry správní orgány řádně a logicky odůvodnily. Hlavní závěr správních orgánů, že nebyly v případě žalobkyně splněny podmínky pro upuštění od osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení, plně ob stojí.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

44. Soud uvážil, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
45. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. dubna 2022

Mgr. Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.